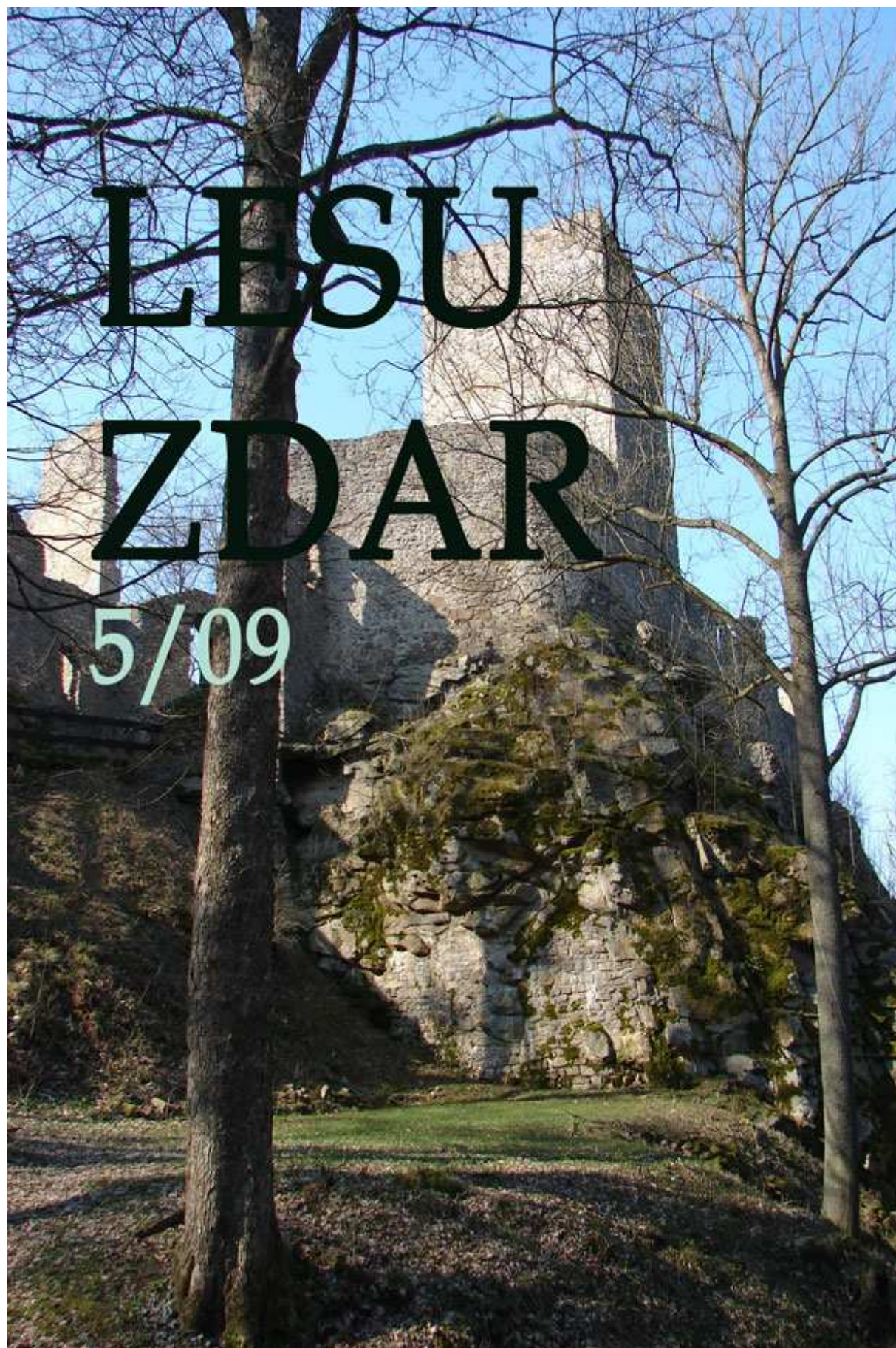

O „dobyť“ hradu Velešova dne 1. května 2009

Prvního května tohoto roku byla slavnostně otevřena nová naučná stezka, výjimečná nejen umístěním do lokality zříceniny hradu Velešov, ale také tím, že byla vybudována Lesy ČR za finančního přispění Evropské unie.

Fakta (historická a jiná)

Hrad Velešov je zapsanou kulturní památkou a je ve vlastnictví státu s právem hospodařit pro LČR, s. p., nachází se nedaleko obce i známějšího hradu Potštejna. Jeho rozvaliny byly dlouho považovány za pozůstatky templářského sídla. Skutečnost je ale jiná.

Synové Mikuláše z Potštejna, odbojného šlechtice, který narušoval zemský mír, byli zbaveni Karlem IV. Svého rodového sídla – hradu Potštejna a tak započali s budováním sídla nového. Vybrali si ostroh vybihající z masivu chlumu, na němž stojí Potštejnský hrad.

Velešov musel být tedy budován někdy po roce 1348. Hrad je v písemných pramenech zmiňován pouze jednou a to v roce 1358, kdy se Jan z Vartenberka vzdával nám neznámých nároků k potštejnskému panství, které o dva roky dříve koupil Karel IV. Život hradu je zdá se tak vymezen poměrně přesně – tedy mezi léty 1341 – 1356. Hrad byl budován tedy maximálně 15 let, některé indicie snad vedou k závěru, že snad ani nebyl dokončen. Rozvaliny však překvapují svou mohutností. Koncem 18. století zde hrabě Harbuval – Chamaré, majitel zdejšího panství, hledal poklad. Ten nenalezl, ale svými výkopy hrad velmi silně narušil a posléze z něj těžil kámen pro stavbu v městečku.

Jak to bylo dál

Myslím, že z předchozích řádků je docela zřejmé, jak hrad mohl vnímat běžný návštěvník lesů – pokud vůbec věděl, že jde o hrad a jak jsme jej vnímali my z lesní správy. Prostě kopec porostlý starým listnatým porostem s kamennými svahy a s náznaky čehosi, co snad kdysi bylo „palácovými zdmi“. A tak snad opravdu jen zanícený archeolog ve vás mohl vyvolat představu, že tady kdysi stál hrad a že nebyl malý. Snad jen díky jeho slovům na místě samém mohly ve vaší fantazii dostat jednotlivé terénní zlomy tvar hradních zdí a příkopů.

Na protilehlých úbočích kopce byly již dříve provedeny těžby, dvě seče, nad kterými se tyčil zalesněný vrcholek kopce s „hradem“. Hrad píše v uvozovkách, protože bylo opravdu těžké si tam skutečný hrad představit. Po provedení těžeb nastal problém, v tu chvíli ještě ne pro nás, ale pro archeology – co

když se vyvrátí některý ze stromů rostoucích na „palácových zdech“ a způsobí tím nenahraditelnou archeologickou ztrátu? Vždyť je to kulturní památka! A tehdy to začal být ze všeobecně známých důvodů problém také pro nás. Archeologové žádali těžbu stromů rostoucích z reliktních zdí, ovšem běžný způsob těžby z důvodu poškození památky byl pro ně nepřijatelný.

Psal se rok 2007 a měli jsme předkládat náměty na tzv. „evropské“ projekty. A tehdy jsme vymysleli projekt – Zpřístupnění kulturní památky hrad Velešov a čekala nás celkem dlouhá cesta k jeho zdárnému dokončení. Projekt spočíval jednak v odtěžení určených stromů způsobem, který bude pro archeology přijatelný, jednak ve vybudování vlastní stezky – tedy usměrnění návštěvníků a turistů a jejich bezpečný pohyb po „hradě“. Čekaly nás opravdu desítky hodin konzultací, mnoho hodin jednání a pochůzek v terénu, projednávání s archeology, zadání zpracování projektu, podání žádosti na SZIFu, dvě výběrová řízení, jak na těžbu, tak na vlastní vybudování stezky včetně dřevěných prvků. Hodně času a hodně papírů. Každý, kdo se již potkal s nějakým projektem a žádostí o příspěvek z evropských fondů, moc dobře ví, o čem hovořím.

V únoru 2008 jsme tedy podali žádost o přidělení dotace, v květnu byla dokončena těžba (přísně směrové kácení a přibližování lanovkou v plném závěsu, lanovka musela stát mimo komplex hradu), v listopadu byla stezka vybudována a začátkem prosince jsme podali žádost o proplacení na SZIF v Hradci Králové. Následná kontrola přiznala příspěvek ve výši 725 tis. Kč (zhruba o 20 tis. menší než byl požadován) a to z následujících důvodů: 1) v projektu bylo uvedeno zhotovení a umístění několika kusů logotypů naučné stezky LČR, s.p. (dle Design manuálu LČR, s.p. k Programu 2000) – se zdůvodněním, že Evropská unie nebude platit propagaci firmy a 2) geometrický plán na oddělení nové parcely vlastního hradu. Naše vlastní náklady činily zhruba 300 tis. Kč – náklady na vyhotovení geometrického plánu („hrad“ byl součástí jedné velké lesní parcely a jeho vlastní komplex bylo nutno z této parcely vyčlenit) náklady na vlastní projekt vybudování stezky, který musel být pro účely žádosti nazván technickou dokumentací, náklady na těžbu, které nebyly uznány jako způsobilý výdaj a několik dalších drobných souvisejících výdajů.

Výsledek

Na pozemcích ve vlastnictví státu s právem hospodaření pro LČR, s.p., v turisticky přitažlivé oblasti vznikla nová naučná stezka, kterou jsme slavnostně otevřeli 1.5. 2009, tak trochu symbolicky (1.5. 2004 se ČR stala členským státem Evropské unie). Několik zastavení s informačními panely, obnovený rybníček, odpočívadla - sezení pro turisty, upravená stezka a přístup na hrad. Starosta sousedního Potštejna je spokojen, protože se třeba návštěvníci obce zdrží o den déle a turisté se budou vracet nejen za hradem Potštejnem, ale také za neopakovatelnou vyhlídkou z hradu Velešova, o kousek vyššího než vlastní hrad Potštejn. Archeologové jsou také spokojeni, protože většina návštěvníků a turistů (ti slušní) půjdou po vyznačené stezce a nebudou dál ničit zbytky hradu, a památku díky zrealizované těžbě i stezkám tak považují za zabezpečenou. Turisté mají další výletní místo, hrad se tak trochu vynořil ze zapomnění a stezka je pro ně (podle slov mnohých z nich) příjemná.

A my? Snad bychom také mohli být spokojeni. Jako jedni z prvních jsme zrealizovali projekt na který přispěla finančními prostředky Evropská unie. Zúročilo se tak naše více než roční úsilí a práce nad rámec našich běžných povinností. Výsledek a uznání návštěvníků rozptýlilo možná i počáteční pochyby o smysluplnosti tohoto projektu. Dále jsme prakticky vyřešili problém s kulturní památkou, nepochybně se vyhnuli sporům a možným šarvátkám o zabezpečení kulturní památky. A určitě jsme významnou měrou posílili naplňování celospolečenských, především rekreačních funkcí lesa v naší oblasti a snad i trochu podpořili dobré jméno firmy. Ale rovněž je nutno říci, že jsme na sebe vzali závazek následné péče o naučnou stezku a její údržbu. Není to málo.

Jana Trejtnarová

Vladimír Váňa

LS Rychnov nad Kněžnou

Týden lesů v roce 2009

Období od 11.5. do 15.5.2009 se věnuje Týdnu lesů. Tematicky i obsahově navazuje na Evropský týden lesů, který se konal v říjnu minulého roku.

Týden lesů si klade za cíl přispět ke zviditelnění lesnického sektoru a zvýšení povědomí o jeho významu pro společnost a podpořit zájem veřejnosti o trvale udržitelné lesní hospodářství.

Týden lesů je příležitostí pro lesníky jak zviditelnit svoji práci a zapojit se do organizování a pořádání akcí naplňujících výše uvedené cíle.

V tomto týdnu se uskuteční řada lesnických akcí zaměřených na širokou veřejnost včetně dětí a mládeže. Odkazy na akce naleznete na webových stránkách www.lesycr.cz , www.mezistromy.cz nebo na stránkách lesnických organizací uvedených na letáku (viz příloha ke stažení).

Zelené srdce Prahy

Tak se jmenovala jedna z akcí k oslavám Týdne lesů pořádaná v Kunratickém lese, který se nalézá v jihovýchodní části Prahy. Hlavním pořadatelem byly Lesy hlavního města Prahy a ty přizvaly na akci i další lesnické organizace (Lesy České republiky, Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, Vojenské lesy a statky, Lesnickou fakultu Praha).

Akce byla určena žákům základních a středních škol. Celkem se zúčastnilo asi kolem pětseti osob (částečně se zapojila i veřejnost). Děti na startu s pedagogickým dozorem dostali mapu a soutěžní

křížovku. Tu postupně během dvoukilometrové trasy doplnily. Museli být dostatečně pozorní, aby si otázek ke křížovce všimli. Na trase je čekalo 8 stanovišť, kde plnili různé úkoly, pozorovali práci lesních dělníků za použití lesní techniky (vyvážedka, motorová pila), mohli si vyzkoušet lesnické pomůcky (např. výškoměr) anebo se seznámit s dravci a více se o nich dozvědět.

Celá trasa byla nabitá řadou zajímavostí a nikdo se nestačil divit, co všechno lesníci musí znát a jaké zvláštní pomůcky při hospodaření v lese používají.

Akce byla pro děti z pražských škol i návštěvníky z blízkého okolí Kunratického lesa nevšedním zážitkem a těší se na další pokračování.

Lucie Wojtylová

Jak se otevírá Zemská brána

Tam, kde hraniční řeka Divoká Orlice otáčí svůj tok do českého vnitrozemí, nachází se jeden z nejmalebnějších koutů naší lesní správy (Rychnov nad Kněžnou), po právu zvaný Zemská brána. Přírodní rezervace a první zóna CHKO Orlické hory.

Správa CHKO „Otevírání Zemské brány“ pro děti z okolí pořádala již třikrát. Letos poprvé nás požádala o spolupráci a pomoc při organizaci. Akce se uskutečnila 24. dubna 2009 a tentokrát dorazilo téměř 220 dětí z pěti základních škol: z Klášterce nad Orlicí, Kunvaldu, Potštejna, Deštného v Orlických horách a Orlického Záhoří.

V 9 hod zazněl na loukách u Orlické chaty (pro pamětníky dřívější Kinderheim, poté Chata Kablo Kladno) hlas lesnice a několika slovy přivítali děti i jejich pedagogy vedoucí správy Správy CHKO Orlické hory RNDr. David Rešl a lesní správce LS Rychnov n/Kn. Ing. Jana Trejtnarová. RNDr. Rešl připomněl, že CHKO Orlické hory byla založena právě před čtyřiceti lety. Pak již tradičně ředitel ZŠ Klášterec n/ Orl. Mgr. Jaroslav Preissler symbolicky otevřel klíčem Zemskou bránu. Dětský pěvecký sbor Orlička z Klášterce n/Orl. podpořil už tak dobrou náladu všech a poté se desetičlenná družstva pustila do soutěžení.

Děti si mohly vybírat z deseti soutěžních stanovišť, na kterých je čekaly zajímavé úkoly (hledaly tajenku schovanou po heslech na lístečcích ukrytých v části lesa, určovaly rostliny a jejich stanoviště, poznávaly dřeviny, určovaly živočichy a jejich prostředí, vyzkoušely si jak to jde na chůdách, přelézaly po lanové lávce, pod dozorem revírníků si hrály na lovce a zvěř, vyzkoušely hmat a čich, rytířský souboj na kládě, hledaly speciální přírodniny), do konečného výsledku se jim počítalo osm nejlepších výsledků.

Pro děti, které již unavilo soutěžení, byla připravena ukázka dravců Ing. Petra Zvolánka, střelba z luku, stavění věže z dřevěných špalíků nebo výroba sádrových medailí podle vlastní představy. Také hrnčířský kruh, který předváděli pracovníci Chráněné dílny ze Sdružení Neratov – Kopeček z Bartošovic v Orl. h., vůbec nezaháel a obratné prsty pletly pro děti košíky.

Bylo půl dvanácté, když se opět ozval hlas lesnice a ukončil zápolení i hry. Družstva odevzdala své zápočtové listy a pustila se do opékání špekáčků. Organizátory zatím čekalo sčítání výsledků, psaní diplomů, připravování cen.

Pak nadešla ta chvíle: slavnostní ukončení s vyhlášováním výsledků. Z každé školy za každý stupeň bylo vyhlášeno nejlepší družstvo. Celkovými vítězi soutěží se stali žáci I. stupně ZŠ Kunvald. Ale zvítězili vlastně všichni – děti byly spokojené, možná se i něco naučily, strávily krásné dopoledne v přírodě. A zvítězili jsme i my – organizátoři – ať již z Lesní správy nebo z CHKO, protože jak vědí všichni, kteří občas takové akce dělají, není to bez práce a pečlivé přípravy. Zvláště, když vám záleží na tom, aby se vše vydařilo.

Na odpoledne ještě připravili pracovníci CHKO exkurzi s odborným výkladem po naučné stezce CHKO přírodní rezervaci Zemská brána.

Tak tedy zase za rok – na Zemské bráně!

Ing. Jana Jirková,

LS Rychnov n. K.

Háj – ročník VIII, rok 1879

"Vysílající prvé číslo Háje po osmé do posvátných luhů a hájů, provázíme jej vřelým přáním, aby všady nalezl přátele, aby všady byl vítaným hostem, potřebným rádce, příjemným společníkem. Nelitovali jsme a bohdá nehodláme litovati sebe větší práce a píle i značného nákladu, abychom jenom svým přátelům se zavděčili; neboť pevně doufáme, že u našich bodrých lesníků a lovců nalezneme souhlasu i podpory, abychom tím snáze přiblížili se uskutečnění hesla, za jakým pracujeme: České lesy pěstuj česká věda, český um a páže před zhoubou je chraň!"

Celkem 12 čísel osmého ročníku Háje s podtitulem „Časopis pro lesníky, myslivce a přátele přírody“ vyšlo v Krucemburku v tiskárně Militký a Novák v Praze (do č. 3 v tiskárně Hoblík & Bayer v Pardubicích) nákladem majitele. Kromě redaktora Jana Doležala byl uváděn jako vrchní redaktor jmenovaný Českou lesnickou jednotou Josef Vrbata.

Šest čísel přílohy Háje s názvem Domácnost a podtitulem „Poučné listy vědeckého i zábavného obsahu“ vyšlo v Krucemburku tiskem firmy Antonín Čapek v Jičíně (do č. 2 v tiskárně Hoblík & Bayer v Pardubicích) nákladem majitele. Jako redaktor byl uváděn pouze Jan Doležal. Šest čísel přílohy Háje s názvem Lověna a podtitulem „Poučný a zábavný časopis pro myslivce a přátele přírody“ vyšlo v Krucemburku v tiskárně Militký a Novák v Praze nákladem majitele. Jako redaktor byl uváděn pouze Jan Doležal.

Introdukce

Nepůvodní druhy dřevin a možnost jejich pěstování v našich lesích patřilo mezi témata, která se v hojně míře objevovala na stránkách časopisu Háj. Introdukce (z lat. introductio; uvádění) je proces, kdy se druh dostane z areálu svého přirozeného výskytu do míst, kde dříve nežil. Ve větším množství se v Českých zemích začaly introdukovat nepůvodní druhy dřeviny do lesů až ve 2. polovině 19. století. Ale historie introdukce na našem území je mnohem starší a do značné míry souvisí se zámořskými objevy po roce 1492. Do našich zemí byly importovány nejen dřeviny z Ameriky, ale také z jižní Evropy nebo z Asie. Z počátku měly nové cizokrajné dřeviny obohatit hlavně sortiment zámeckých parků a sbírek. Teprve později se tyto dřeviny začaly využívat také v lesním hospodářství. Mezi nejstarší introdukované dřeviny na našem území patří jírovec maďal, který je zmiňován už v 16. století.

Pro zajímavost v lesích města Hradce Králové pěstoval exotické druhy dřeviny ing. Josef Strachota (1863 Slatina u Nového Města nad Metují – 1935 Praha), významný český lesník, myslivec, pedagog a publicista, který působil od roku 1895 ve službách města jako nadlesní. V jeho spisku Popis lesův královského věnného města Hradce Králové a průvodce k vycházce České lesnické jednoty v roce 1910 se dozvídáme, že „*nyní věnuje se pozornosti topolům, hlavně kanadskému a balsamovému, borovici Banksově, vejmutovce, douglasce sívě i zelené, smrku bílému, pungens* (pozn. smrk pichlavý), *sítce atd., jakož i jiným dřevinám, které vesměs se zde výborně daří...*“ Jméno ing. Josefa Strachoty je také vedle dalších jmen uvedeno na Pomníku myslivců v královéhradeckých lesích, který byl postaven roku 1948 na počest zasloužilých myslivců.

V časopise Háj byla proto otištěna řada článků, která se zabývala popisem exotických druhů dřevin a jejich možným využitím v lesním hospodářství. V letech 1878 až 1879 se jednalo o dřeviny: borovice Lambertova, douglaska tisolistá, sekvoje obrovská, ořešák černý, bříza černá, ořech bílý, dub šarlatový, katalpa šerikolistá, modřín sibiřský nebo jedle Nordmanova.

Např. pěstování douglasky tisolisté obhajuje K. Geyer slovy: *„Tato krásná a technicky nejcenější ze všech až dosud známých druhů jedlí tvoří na severozápadu v Severní Americe na Rocky-Mountains, jakož i v severozápadní části horní Kalifornie nesporné lesy a byla již roku 1826 (pozn. správně 1827) velezasloužilým botanickým cestovatelem Douglašem do našeho podnebí uvedena... Jak často nalezneme rozsáhlé sady našich smrků a jedlí, jež následkem nepříznivých poměrů místních v údolích, úžlabinách atd. skoro každoročně zničujícími pozdními mrazy své mladé výhony ztrácejí, nejpomaleji ke skupinovitým, mezerovitým porostům vzrůstají a malou jakostí a množstvím hmoty skorem neuspokojivé důchody z půdy poskytují, kdežto jedle Douglasova, která z předešle uvedených příčin nikdy touto nehodou stížena nebývá, zde pěstována své plné výnosy by poskytovala.“*

Karel Daniel Gangloff

V časopise Háj byl dále otištěn článek od neznámého autora s názvem Z Rožmitálu. Jedná se vlastně o nekrolog Karla Daniela Gangloffa (1809 Praha – 1879 Rožmitál pod Třemšínem), lesmistra pražského arcibiskupství, geometra a vynálezce. Lesnictví se vyučil ve službách Kolowratů v Rokytnici v Orlických horách. Roku 1830 složil lesnickou zkoušku a o rok později nastoupil k lesnímu úřadu v Rožmitále pod Třemšínem. Ve službách pražského arcibiskupství působil v letech 1839 až 1864 na velkostatku Červená Řečice, poté se vrátil jako lesmistr do Rožmitálu.

Karel Daniel Gangloff vynikal hlavně v technické oblasti. Pro své matematické nadání byl nazýván jako český Archimédes. Roku 1838 sestrojil dendrometr (přístroj k určování výšky stromů), roku 1856 planimetr (přístroj k měření plošného obsahu rovinných obrazců), roku 1855 se proslavil vynálezem stroje na výrobu šindele. Mezi jeho další vynálezy patří stroj k výrobě zápalkových dříví, stroj na výrobu tužkových dříví, klučka k dobývání pařezů nebo kulobrokovnice.

„Les, tento chrám přírody, a jeho studovna a pracovna, to byla místa, v nichž strávil skoro celý svůj život, tam, vzdálen jsa veškerého hluku veřejnosti, oddal se úplně tvůrčí síle svého ducha... A v takých dobách tvůrčí jeho duch na poli vědeckém se rozepnul nejvíce pracoval, zde, pohrouživ se v hlubiny přísné vědy, psával vědecké články do odborných listů, počítal, hloubal, sestrojoval a uskutečňoval své nové vynálezy a stroje a zdokonaloval již vynalezené tak, že zanechal zde celou řadu prací vědeckých nevšední ceny, značný počet vynálezů a strojů zcela nových, originálních, ceny a důležitosti veliké, které při vsí složitosti úkolu, jemuž slouží, vynikají svou jednoduchostí a praktičností.“

Pinelky

Pinelky čili jedlá semena borovice limby, tak se nazývá krátký článek uveřejněný v časopise Háj. Borovice limba je vysokohorská jehličnatá dřevina. Tento druh je dělen do dvou geograficky separovaných poddruhů: borovice limba a borovice sibiřská (často je považována za samostatný druh;

nazývána také jako sibiřská limba či cedr sibiřský). Článek se zabývá borovicí sibiřskou, jejíž velká semena jsou jedlá a používají se převážně na výrobu olejů. Jedlá jsou také semena borovice limby, lidově označovaná jako limbové či cedrové oříšky.

„Každá rodina nasbírání v průběhu dvou neděl ku konci srpna a na počátku září dle ruského kalendáře 1 ½ - 6 centů a i více oříšků. Na kmeny lezou pomocí železných drápek a otloukají tyčemi šišky, které ihned prodávají obchodníkům anebo je uschovají. Když pak oříšky mlácením vypadají, prodají je na trzích...Dřeva z limby mnoho se neužívá, nejvíce na bedny. V Sibiři pěstují limby jen pro šišky a oříšky, dříví zůstává ležeti nepoužito.“

Označení pinelky pro semena borovice limby v názvu článku není zcela přesné. Pinelky jsou semena borovice pinie, jehličnanu oblasti Středozeří s typickou korunou deštníkovitého tvaru. Tato borovice má vejčité šišky, které ukrývají velká, olej obsahující semena. Ta jsou, stejně jako u borovice limby, jedlá a prodávají se pod označením piniové oříšky. Jsou považována za lahůdku a používají se hlavně v tradičních pokrmech italské kuchyně. Většinou se praží, solí a jedí jako zdravější varianta arašídů.

Cislajtanie

Krátkou poznámku si zasluhuje článek Josefa Vrbaty s podivným názvem Kongresy cislajtánských lesnických a hospodářských jednot. Cislajtanie je pojem, který byl od rakousko-uherského vyrovnání z roku 1867 běžně používán. Je to neúřední název pro rakouskou část Rakouska-Uherska na západ od řeky Litavy, na níž vedla hranice s uherskou částí, Translajtanií. V dnešní době jsou tyto oblasti spíše známy pod běžněji používanými pojmy Předlitavsko a Zalitavsko.

Myslivecké pověry

V příloze Háje Lověna byl otištěn článek Myslivecké pověry československé. Krátká ukázka potvrzuje pravidlo, že časopis Háj a jeho přílohy nepřinášely pouze odborné statě, ale i populární články.

„Kdo je lekavý, ať nosí při sobě jazyk liščí a nebude se lekat.“

Kdo sní kousek chleba ve své krvi omočený, nepostřelí ho kulka.

Kdo nosí na nahém těle levé oko netopýra, stane se neviditelným.

Lesní mužové chytají dívky a přinucují je žít s nimi v manželství.

Kdo v noci spí jako dřevo, ten má jen půl živobytí; druhou polovici sdílí s nějakým stromem nebo jinou věcí.

Klokočem na květnou neděli svěceným utlučeš vodníka.“

Na závěr

V časopise Háj a jeho přílohách dále naleznete např. články Kongres ruských lesních hospodářů ve Varšavě, Lesní tráva, Chroust, Jedle, Dovolovací lístky, Jednatřicátá roční schůze České lesnické jednoty, O kultuře škumpy koželužské, Pěstování dubů ve školkách, O šoulačce na srnce, Život tůňky menšího v zahradě, Novinky o vycvičených zvířatech, Cedry libanonské, Základové dobré paměti, Silice a voňavky.

Na závěr bych uvedla výňatek z článku od neznámého autora Našim akademikům! „*Jako vzácné dědictví pěstujeme hvozdy péči naší odevzdané, ochraňující a dle možnosti rozšiřující toto jmění vlasti naší, kteréž v strastných dobách bývalo stráží svobody a pomáhalo otcům našim k vítězství nad vrahy, kteréž od rolí našich odvracuje zhoubné povodně i mořící vedra, kteréž jest stálým zdrojem blahobytu národa a kteréž krásnou naši zemi mění v ráj.*“

Text: Mgr. Jitka Hemelíková, Archiv LČR

Foto: Jiří Junek

Školáci pomáhají v lese

V rámci Týdne lesů uskutečnili pracovníci Lesní správy Litoměřice zajímavou akci pro chlapce 6. až 9. třídy Základní školy v Kostomlatech pod Milešovkou. Místo výuky měli žáci možnost zapojit svoje síly do úprav trasy připravované Naučné stezky Březina na stejnojmenném revíru.

Otevření naučné stezky chystá lesní správa ještě během letošního roku. Stezka povede nejmalebnější částí Českého středohoří.

Pracovní výlet lesníci šikovně provázali s vyprávěním o lese i o zdejších přírodních zajímavostech, a tak se ke slovu dostala i lesní pedagogika. Nejenže žáci uklidili trasu stezky od náletových dřevin, klestu a kamenů, ale poznali les jako fungující organismus od zalesněných stromků na pasece až po těžbu dospělých stromů. Není nad to, když si můžou získanou informaci ověřit sami na vlastní oči i ruce.

Akce tak byla přínosem pro obě strany a dohoda o další spolupráci to jen dokazuje. Vztah k něčemu, co děti sami dokážou pomoci vytvořit, je pak mnohem větší a trvalejší.

Petr Bláha,

revírník LS Litoměřice

Poznamenejte si do kalendáře: WOOD-TEC

Jedenáctý ročník brněnského „dřevařského“ veletrhu láká vystavovatele i návštěvníky.

Po zářijovém ročníku v roce 2007 se letošní 11. mezinárodní veletrh strojů, nástrojů, zařízení a materiálů pro dřevozpracující průmysl WOOD-TEC opět uskuteční v tradičním říjnovém termínu – v brněnském veletržním areálu proběhne od 20. do 23. 10. Před pořadateli letos stojí nelehký úkol: navázat i v současných složitých ekonomických podmínkách na vynikající výsledky z předchozích dvou let.

Ohlédnutí za posledním ročníkem

V roce 2007 se Veletrhem Brno, a. s., a Svazu výrobců dřevozpracujících strojů a zařízení ČR jako spolupořadateli podařil husarský kousek – k účasti na jubilejním desátém WOOD-TECu přilákali rekordních 324 vystavovatelů ze 16 zemí tří kontinentů. Veletrh navíc poprvé v historii překonal (a to ne o „fous“, ale o plných 260 m²) také hranici čisté pronajaté výstavní plochy 14.000 m². Brněnský „dřevařský“ veletrh tak jenom dále podtrhl své výlučné postavení největší a nejvýznamnější události svého druhu v nových zemích Evropské unie.

Nejvyšší kvalita s množstvím novinek

Ať však budou letošní veletržní parametry ve srovnání s posledním ročníkem lepší či horší, dvě věci jsou zřejmé už teď. Že se zaprvé brněnská akce nepochybně opět promění v Mekku prakticky všech tuzemských a množství zahraničních profesionálů z praxe i řady nejvýznamnějších vědeckých odborníků v dřevozpracujících oborech... A zadruhé, že na návštěvníky budou v brněnských pavilonech čekat tisíce exponátů od špičkových mezinárodních dodavatelů technologií a produktů pro zpracování dřeva. Návštěvníci si mezi nimi budou moci „osahat“ značné množství inovací i vyložených novinek, jimiž za poslední dva roky firmy obohatily své výrobní programy.

Novinky a pilíře veletrhu

Organizačních novinek (pomineme-li staronový říjnový termín) v letošním roce mnoho není, jedna ale stojí za to: WOOD-TEC se uskuteční i v supernovém pavilonu „P“, jehož p rostor cca 15.000 m² bude vybaven nejmodernějšími technologiemi na úrovni třetího milénia. Pavilon bude otevřen během června.

Více než na novinky pořadatelé spoléhají na během desíti předchozích ročníků vyzkoušený a prokazatelně úspěšný model přípravy i realizace veletrhu. Jako velké tradiční pilíře v tomto modelu působí jednak spolupráce s nejvýznamnějším světovým uskupením svého druhu, Evropským sdružením výrobců dřevozpracujících strojů EUMABOIS, a následně i vysoce kvalitní doprovodný veletržní program, díky němuž WOOD-TEC již dávno překročil hranice pouhé komerční události.

V Brně by bylo chybou chybět

Patříte k těm, kteří mají se zpracováním dřeva co do činění? Pak by pro vás bylo velkou chybou na letošním WOOD-TECu chybět... Zatrhněte si proto jeho termín do svého kalendáře nejlépe hned teď!

Nové odborné publikace a knihy - květen 2009

z oboru lesnictví a příbuzných oborů

Seznam registrovaných přípravků na ochranu lesa 2009

Seznam registrovaných přípravků na ochranu lesa je základní normou upravující používání pesticidů v lesním hospodářství. Je zpracován z pověření Ministerstva zemědělství ČR Výzkumným ústavem lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i., Strnady, na podkladě "Seznamu registrovaných přípravků a dalších prostředků na ochranu rostlin", který vydává Státní rostlinolékařská správa. Seznam obsahuje základní údaje o přípravcích registrovaných pro použití v lesích k datu uzávěrky tohoto vydání, t.j. k 21. 1. 2009, a povolených k uvádění na trh a používání. Poskytuje nejzákladnější informace pro bezpečný způsob zacházení s přípravky. Seznam uvádí jen základní podmínky závazné pro uvádění

přípravků do oběhu, bezpečný způsob zacházení a stručné metodické pokyny a některé obecné informace o používání pesticidů v lesích. Seznam však rozsahem informací nenahrazuje jednotlivá vydaná rozhodnutí Státní rostlinolékařské správy o registraci přípravků a rovněž nenahrazuje návod k použití přípravků.

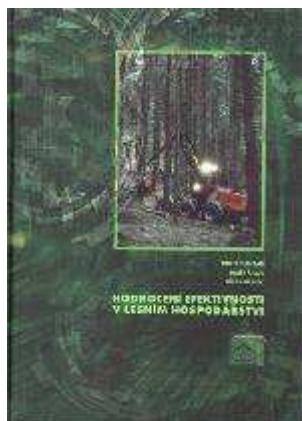
Vyd. Ministerstvo zemědělství, Praha, 2009

Seznam registrovaných přípravků na ochranu lesa byl distribuován společně s časopisem Lesnická práce č. 5/2009.

/darováno technické knihovně LČR HK/

Hodnocení efektivity v lesním hospodářství

Karel Pulkrab, Luděk Šišák a Jiří Bartuněk

Zvyšující se symetrie mezi klesající efektivností lesní výroby a rostoucími požadavky na plnění mimoprodukčních funkcí lesa (včetně narůstajících území se zvláštními režimy hospodaření - např. Natura 2000), ke které dochází ve většině evropských zemí, motivuje hledání postupů, které umožní vytvořit v tomto směru přijatelnou rovnováhu. Význam ekonomické životaschopnosti trvale udržitelného obhospodařování lesů v Evropě dokládají i závěry ministerských konferencí o ochraně evropských lesů, v neposlední řadě také nově přijatý Národní lesnický program ČR pro období do roku 2013. K naplňování těchto cílů může přispět i tato publikace, která je určená lesnické praxi i studentům vysokých škol.

Význam času při posuzování efektivity lesní výroby je obsahem 1. kapitoly. Na praktických příkladech jsou zde popsány rozdíly ve vyjadřování faktoru času při hodnocení ekonomického vývoje. Zvýšená pozornost je věnována výběru úrokové míry při ekonomické analýze výsledků pěstební činnosti lesní výroby. Obsahem 2. kapitoly jsou statické metody hodnocení efektivity. Na příkladech z lesnické praxe je zde definována hospodárnost, rentabilita a efektivnost dodatkových investic. Další část kapitoly je věnována grafickým metodám zjišťování ekonomické efektivity. Opět na praktických příkladech, v tomto případě většinou z těžební činnosti lesní výroby, je demonstrována použitelnost diagramu přelomu, diagramu syntézy a ziskového grafu. Kapitola 3., která pojednává o dynamických metodách hodnocení efektivity, je rozdělena na dvě části: první část je zaměřena na lesnické projekty bez vylišení vstupních nákladů a druhá část na efektivnost investic. Jsou zde definovány čistá současná hodnota, vnitřní výnosové procento a doba návratnosti.

Hodnocení ekonomické efektivity investic zahrnuje popis hlavních metod, výběr investiční varianty, volbu pořadí investičních akcí a vliv inflace na efektivnost investic. Po úvodních třech kapitolách následují tři kapitoly, které mají v publikaci stěžejní postavení. Obsahem 4. kapitoly jsou výsledky výzkumných aktivit učitelů a pracovníků Katedry ekonomiky a řízení lesního hospodářství Fakulty lesnické a dřevařské České zemědělské univerzity v Praze. V kapitole jsou popsány ekonomické parametry výroby dřeva na pni, založené na výsledcích lesnické typologie a na optimalizaci technologií pěstební a těžební činnosti. Výsledky kalkulací nákladů a výnosů umožňují lesnímu hospodáři zvolit optimální obhospodařování lesa na základě ekonomických rozhodovacích kritérií. Pojednání o polyfunkčním charakteru lesního hospodářství v České republice je náolní 5. kapitoly. Její text se soustřeďuje na stěžejní problematiku sladění produkčních, ekologických a sociálních funkcí lesů a na hodnocení efektivity víceúčelového lesního hospodářství; zejména řeší kombinaci produkčních a mimoprodukčních cílů a možnosti jejich optimalizace. Pro lesního hospodáře jsou zvláště významné poznatky shrnuty v kapitole 6., která je zaměřena na optimalizaci hospodářských rozhodnutí. Její obsah řeší problematiku efektivity: pěstebních opatření v lesních porostech, zalesňování nelesních půd, volbu doby obmýtní, holosečného a podroštního hospodářského způsobu, hnojení lesních půd, zakládání plantáží rychle rostoucích dřevin a obnovy lesa. V 7. kapitole je pojednáno o poškozování lesa jako nezastupitelné součásti (složky) životního prostředí. V textu je vysvětlen pojem "optimum poškozování životního prostředí", kapitola dále obsahuje metodická východiska hodnocení ekonomických škod působených biotickými a abiotickými činiteli. Přínosem pro lesnickou praxi je rovněž optimalizace postupu zpracování kalamity a následné obnovy porostů. Přílohu publikace tvoří popis metod úrokového počtu, používaných pro kalkulace nákladů a výnosů při hodnocení efektivity pěstební a těžební činnosti.

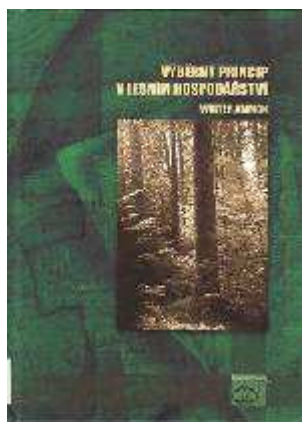
Vyd. Lesnická práce, s.r.o., Kostelec nad Černými lesy, 2008

/zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK/

Výběrný princip v lesním hospodářství

/ze 4. vydání švýcarského originálu "Das Plenterprinzip in der Waldwirtschaft" z roku 1995/

Walter Ammon

První vydání knihy je datováno rokem 1937. Walter Ammon, dlouholetý správce v lesích města Thunu, knihu ještě za svého života aktualizoval a doplnil v druhém (1944) a třetím (1951) vydání. Kniha se

díky svému nezpochybnitelnému a praxí ověřenému obsahu stala klasikou užití výběrných principů v obhospodařování lesů a s ohledem na přetrvávající zájem a nadčasové zkušenosti ji nakladatelství Haupt ve švýcarském Bernu vydalo znovu v roce 1995. Kniha má logické členění kapitol a v podstatě ji lze použít jako učebnici výběrných principů - pochopitelně zaměřenou na určité přírodní podmínky, ve kterých se protínají růstová optima smrku, jedle a buku. V první kapitole obhájí autor renesanci výběrného principu a vysvětluje svoje hospodářské důvody. Druhá kapitola vysvětluje teoretické základy výběrného principu a třetí kapitola navazuje popisem struktury, růstu a funkce výběrného lesa ve švýcarském pojetí. Následují dvě klíčové kapitoly o principech obhospodařování výběrného lesa a hospodářské výkonnosti výběrného lesa. Pozornost je zaměřena zejména na to, jak na každém majetku v jeho přírodních podmínkách dosáhnout maximalizace a dlouhodobé stabilizace celkového běžného přírůstu - jak nastavit maximální produkční výkon lesa při zachování trvalosti podmínek, které jej podmiňují. Na závěr Walter Ammon představuje svoji vizi dalšího užití výběrných principů. V českém překladu jsou zařazeny předmluvy všech čtyř vydání Ammonovy knihy, které pěkně ilustrují postupnou změnu společenských podmínek v době jednotlivých vydání. I černobílé ilustrační fotografie dokreslují starší původ myšlenek, které mají platnost i v současnosti.

Vyd. Lesnická práce, s.r.o., Kostelec nad Černými lesy, 2009

/zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK/

Lesní hospodářství v právních souvislostech s ochranou životního prostředí a ochranou přírody

Rozbor vazeb legislativy lesní, environmentální a ochrany přírody jako problémy lesní politiky i praxe v oblasti životního prostředí

Vladimír Krečmer

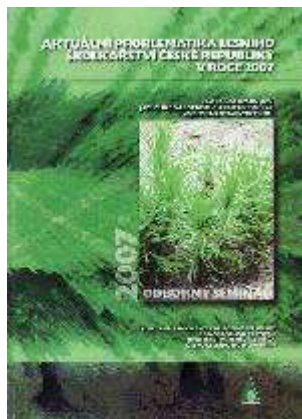
V této studii autor poukazuje na zásadní rozpory mezi zákonodárstvím a hospodařením v lesích s ohledem na ochranu životního prostředí a ochranu přírody a krajiny. Zamýšlí se také nad riziky, která mohou vznikat z přehlížení environmentálních a sociálních funkcí lesa. V závěru autor upozorňuje na možné porušení občanských a vlastnických práv rozhodnutími, opírajícími se o neprokázané či mylné hypotézy. Podnět k druhému aktualizovanému vydání dala očekávaná diskuse při uplatňování Národního lesnického programu II, který byl schválen usnesením vlády č. 1221 dne 1. října 2008.

Vyd. Lesnická práce, s.r.o., Kostelec nad Černými lesy, 2009, pro Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem v rámci Národního lesnického programu pro období do roku 2013 /2. aktualizované vydání/

/přiděleno technické knihovně LČR HK/

Aktuální problematika lesního školkařství České republiky v roce 2007

Sborník referátů a odborných příspěvků ze semináře (Jablonné nad Vltavou, 26. - 27. 11. 2007), který pořádalo Sdružení lesních školkařů České republiky pod odbornou záštitou Ministerstva zemědělství ČR, úseku lesního hospodářství.

Vyd. Sdružení lesních školkařů České republiky v Lesnické práci, s.r.o., 2007

/darováno technické knihovně LČR HK/

Jiří Uhlíř

Management střevle potoční (Phoxinus phoxinus) a její vysazení na vybrané lokality

Lesy České republiky, s.p. Správa toků – oblast povodí Labe (LČR,s.p. ST-OPL) i v letošním roce pokračují ve spolupráci se Správou CHKO Jizerské hory (SCHKO JH) ve vysazování střevle potoční za účelem navrácení přítomnosti původního druhu a jeho rozšíření do vybraných lokalit.

Tato spolupráce byla započata v roce 2005 za využití finančních prostředků z Programu 2000 – „Zajištění cílů veřejného zájmu u LČR“. K realizaci byl osloven doc.Ing. Petr Hartvich,CSc. a Ing. Petr Dvořák ze Zemědělské fakulty Jihočeské Univerzity v Českých Budějovicích.

Byl zpracován projekt managementu střevle potoční na vodních tocích v CHKO Jizerské hory. Pro potřeby CHKO Jizerské hory byl doporučen na počátku projektu nejprve polopřírodní chov na vybraných lokalitách. „Polopřírodní chov“ je přirozené rozmnožování na přírodní substrát ve vypustitelném a slovitelném rybníce nebo náhonu s využitím přirozené potravy, později vypuštění a odlov mladých ryb k vysazení do „přírodního toku“. „Přírodním tokem“ se rozumí vhodná drobná vodoteč či potok nebo řeka pstruhového a lipanového pásma. Na počátku vysazování jsou pro střevle vhodnější obvykle drobné neupravené, přírodě blízké přítoky, v nichž se zpravidla větší ryby (pstruzi obecní nebo jiné dravé druhy) v průběhu roku nevyskytují nebo jen sporadicky (při tření, při povodních apod.).

K získání stěvlí pro transfer byly z hlediska udržení vnitrodruhové diverzity vybrány vodní toky na stejném povodí a úseky s jejich hojným výskytem. Stěvle jako hejnová ryba se tam, kde má podmínky, vyskytuje ve velkých počtech, a proto je možné odebírat od početně hojných populací vzorky ryb pro vysazení do dalších lokalit.

V letošním roce je plánováno zarybnění 2 retenčních nádrží v majetku LČR, s.p. ST-OPL, které se uskutečnilo v pátek 15.5.2009. Vhodné lokality byly vybrány na základě stanovení základních chemických a fyzikálních parametrů vody (teplota, pH, rozpuštěný O₂, vodivost apod.), charakteru dnového substrátu, vodní a břehové vegetace, průtočnosti nádrže, typu přítoku (stálost, teplota, hloubka, vydatnost a dnový substrát).

Dále proběhne kontrolní odlov v lokalitách zarybněných v předchozích letech za účelem zjištění přítomnosti a početnosti zde vysazených stěvlí a případné posílení těchto populací novými jedinci. Do budoucna se počítá s dalším pokračováním této spolupráce a to nejen na těchto lokalitách, ale i na ostatních tocích vhodných pro stěvly potoční (*Phoxinus phoxinus*).

Ing. Ladislav Němec

správce toků

ST – oblast povodí Labe

V lesích a s lesníky LS Tábor

Svoje povídání o návštěvě u lesníků Lesní správy LČR, s. p. Tábor začínám poněkud neobvyklým tvrzením, že jejich chloubou je kaple. Také jiné lesní správy udržují lesní kaple, křížky a obrázky na jimi spravovaném majetku, ale toto je poněkud jiný, zajímavý případ.

Návštěvu jsme začali na Choustníku

Nedaleko Tábora necelé dva kilometry mezi jihočeskými obcemi Tučapy - známými jako rodiště světoznámého dirigenta Karla Ančerla a pěstováním růží - a Choustníkem – jedním z bývalých sídel rodu Rohanů - stojí na kopečku u lesa dvě stavení. První je bývalá hájovna, patřící původnímu panství Rohanů, jen sto metrů od ní září do krajiny jako drahokam před pěti lety Lesní správou Tábor opravená původní kaple. Byla odsvěcená již před dávnými lety, po úpravách sloužila jako sídlo polesí a před rekonstrukcí provedenou Lesy České republiky, s. p. byla ve špatném stavu. Rekonstrukce byla provedena velmi citlivě, aby i po ní bylo poznat, čemu budova původně sloužila. Byl zachován tvar oken, apsida, ve které byl původně asi boční oltář, barevnost fasády je sladěna s blízkým lesním

prostředím. V bývalé kapli je kancelář revírníka, služební byt a inspekční pokoj. Nerad prozrazují, že ve starých zdech se výborně spí.

Jak jsem předeslal – Lesy České republiky, s. p., se od svého založení cílevědomě věnují budování, údržbě a rekonstrukcím lesnických objektů a dalšího nemovitého majetku. Jak služebních, bytových, tak rekreačních objektů. Tyto budovy mají vztah k historii a tradicím lesnictví u nás.

Choustník chová ve svém lůně mnohá tajemství. Tajuplná je i studna na nádvoří. Kachna, kterou tam vpustili, vyplavala prý z rybníka Jordánu u Tábora. Tajemná jsou na Choustníku podzemní sklepení, v nichž jsou skryty vzácné poklady. Těch pokladů dostává se časem chudákům, úpějíícím v nouzi, od záhadných bytostí, jež berou na sebe lidskou podobu.

Chudý krejčí ve vsi pod Choustníkem přišel na mizinu. Poněvadž nemohl zaplatit dluh, hrozilo mu, že mu prodají chalupu a že bude se svou početnou rodinou vystěhován na náves a vydán na pospas ústrkům, hladu a bídě.

I vypravil se k příbuzným do města, aby je požádal o půjčku a odvrátil tak neštěstí, hrozící rodině zkázou. Příbuzní ho vyslechli, politovali ho, peněz mu však nepůjčili. Zklamán, s duší plnou zoufání a beznaděje vracel se domů choustnickými lesy. Hlavu k zemi klopil, uvažoval, nebylo-li by snad lépe nevzdorovati osudu, upevniti tu někde na stromě řemen a zadrhnouti si jej kolem krku.

Upravená bývalá kaple - nyní sídlo revíru Tučapy

Odtrhl zraky od země, vzhlédl k hradu, který se tyčil nad ním na skále. Šerem duše probleskla mu jiskra naděje. Vzpomněl si na pověsti o choustnických pokladech, napadlo ho, aby zkusil štěstí a vydal se sem o Květné neděli, kdy se poklady otvírají a vycházejí na světlo.

Byl jasný, slunný den, když stanul ustaraný, vyhublý krejčík opět pod temnou siluetou hradu Choustníka. Vešel do lesa, rozhlížel se po strmé, balvanité stráni. Na stezce, která vedla k hradu, plahočila se shrbená stařena, nesoucí na zádech proutěnou nůši. Nohy jí na kluzké, mokré půdě ujížděly, takže jen s námahou stoupala vzhůru. Krejčí ji dohonil, nabídl se, že jí sám nůši poponese. Nahlédl do nůše, podivil se: „Co v hradě se suchým, zetlelým listím?“

„Nevím, dobrý muži,“ odpověděla stařena. „Nandal mi je do nůše nějaký myslivec a poručil mi, abych je donesla do hradu.“

Krejčí vzal nůši na záda, krácel před stařenou, povídal jí o svém trápení. A ku podivu, čím více se blížil k hradu, tím více listů těžklo, jako by se proměnilo v kamení. Když konečně vstoupil do hradní brány, obrátil se po stařeně, jež mu přestala odpovídati – a div divoucí! – stařeny tu nikde nebylo. Sundal nůši na zem, v nůši to zachřestilo – a před užaslými zraky krejčíkovými se v ní zatřpytilo ryzí, zvonivé zlato. Nechtěl svým očím věřit, probíral se znovu a znovu zlatými listy, naslouchal jejich cinkotu, dokud nenabyl jistoty, že nepodléhá klamu. Pak sebrav síly vzal nůši na záda a spěchal se vzácným břemenem z hradu domů. Od té doby nastaly rodině krejčího blažené časy. Splatil dluh a ještě mu zbylo dosti k šťastnému, spokojenému životu.

Příbuzní, kteří se ho odříkali, dokud tonul v dluzích, počali se k němu zase hlásiti a přicházeli na zvědy, jak tak znenadání nabyl bohatství. Jeden z nich, ze všech nejlakotnější, vylákav krejčíkovo tajemství, vydal se po roce na Choustník, aby tam rovněž zkusil štěstí. I jemu se zjevila stařena s nůši plnou zetlelého listí a nechala si ji od něho poponést, jenže, když se vydrápal vzhůru do hradních rozvalin, měl v nůši pouhé kamení.

Hrad Choustník

Na internetových stránkách hradu Choustníku je zavěšeno několik vzkazů, že tento hrad je nejkrásnější u nás. Zřícenina je zakonzervována, aby se její zdi nerozpadávaly, na kopci nad stejnojmennou obcí je jednou z dominant kraje a je zde hezký výhled na Táborsko, kde spravuje státní lesy LS Tábor. Proto právě na tomto místě můžeme začít naši lesnickou návštěvu.

LS Tábor působí na velkém katastru

Lesní správa (LS) Tábor působí v severovýchodní části Jihočeského kraje a částečně zasahuje do kraje Středočeského a Vysočina. Obhospodařuje zhruba 10 tis. ha lesních pozemků ve vlastnictví státu a prostřednictvím svých revírníků zajišťuje činnosti odborného lesního hospodáře pro lesy ve

vlastnictví především fyzických osob (jedná se o 4 500 vlastníků) o výměře přes 12 tis. ha lesa. Personálně jsou tyto úkoly zajišťovány 14 revírníky a 10 pracovníky na lesní správě. Geografická pestrost a roztržitost lesů znamená, že působí na katastrálním území o rozloze přes 170 tis. ha. Lesní správa Tábor prošla k 1.1.2005 výraznou změnou. K 31.12.2004 byla společně s LS Milevsko Pokynem GŘ 06/2004 O provedení organizačních změn zrušena. K 1.1.2005 byla založena LS Tábor, která vznikla z původní LS Tábor a části bývalé LS Milevsko. K původní LS Tábor byly připojeny 4 revíry z LS Milevsko : revír 5 – Kostelec, revír 6 – Podolí, revír 7 – Milevsko a revír 8 - Chyšky. Nová hranice LS Tábor na západě sleduje tok řeky Vltavy a na severozápadě hranici Jihočeského kraje. Administrativně LS Tábor přísluší do působnosti Obcí s rozšířenou působností (dále OPRL) – Tábor, Soběslav, České Budějovice, Jindřichův Hradec, Písek, Tábor, Milevsko, Sedlčany, Votice, Týn nad Vltavou a Pelhřimov. LHC Milevsko byl zařízen v LHP s platností od 1.1.2001 do 31.12.2010.

Státní správu lesů na území LS vykonává následujících 9 obcí s rozšířenou působností: České Budějovice, Jindřichův Hradec, Milevsko, Pelhřimov, Písek, Sedlčany, Tábor, Týn nad Vltavou, Votice. Historicky LS vznikla transformací Lesního závodu Tábor, a přičleněním části zrušené LS Vysoký Chlumeč a v roce 2005 části zrušené LS Milevsko.

Jaké názory na lesnictví má emeritní lesní správce?

Funkci lesního správce vykonává Ing. Tomáš Foit od 21. ledna 2008, kdy mu správu předal a odešel do důchodu předchozí lesní správce Ing. Zdeněk Doškář. Ten spolu s manželkou a rodinou dcery užívá klidu a pohody v chaloupce téměř na samotě nedaleko Stráže nad Nežárkou. Vzhledem k předchozím velmi korektním vztahům jsem jej s panem lesním správcem rád navštívil a příjemně jsme si popovídali:

Jak se žije v. v. lesním správcům?

„Od jara jsme s manželkou na sezónu opustili byt ve městě, v Soběslavi, kam zajedeme jednou za čas pro poštu. Na chaloupce splývám s přírodou, s klidnou krásou jihočeské krajiny. Chodím na ryby, na Nežárce jsou krásní pstruzi a půlmetroví tlouští. Les mám za chalupou, ale na houby nemusím chodit

do něj. V jednom koutu zahrady, v keřích, rostou kozáci, pod borovicí klouzci. Rád poslouchám jarní ptačí koncerty. Na zahradě i kolem ní má hnízdo několik druhů zpěváků.“

Můžeme se vrátit k Vaším lesnickým začátkům? Lesníci rádi vzpomínají na studijní léta...

„V době, kdy jsem začínal, byl kladen důraz na předchozí praxi před počátkem studia. Pocházím ze Sezimova Ústí, mnoho mých spolužáků si zvolilo vyučení kovozpracovatelským oborům, mne to táhlo do přírody, zajímala mne botanika a entomologie. Ve 14 letech jsem nastoupil na lesnické učiliště do Prachatic, kde jsem přičichl k práci v lese. Po absolvování Střední lesnické školy v Písku, kde mne učil například pan profesor Ing. Mirjam Čech, Csc., jsem dálkové studoval v Kostelci nad Černými lesy na Vědeckém lesnickém ústavu, odtud rád vzpomínám na pana profesora Ing. Ivana Ročka, CSc. A také třeba na pana prof. Ing. Dr. Aloise Mezeru, DrCs., který se mne na zkoušce z pěstování lesa zeptal, odkud pocházím. „Z Tábora? Tak mně tedy něco řekněte o inverzích u Lužnice.“ Vysokoškolský diplom mně vystavila brněnská lesnická fakulta.“

A kde jste působil po škole?

„Lesnický život mám dost pestrý. Prošel jsem různými funkcemi, jen jsem nikdy nebyl účetním. Začínal jsem v roce 1966 u LZ Tábor na polesí Tučapy, od roku jsem byl zástupcem oblastního inspektora na OI České Budějovice, od r. 1996 jsem byl lesním správcem v Táboře.“

Jaké je vaše životní a lesnické krédo?

„Tak trochu patřím ke konzervativním lesníkům, kteří ctí řád a tradice. Na přelomu 19. a 20. století byli lesníci velice vzdělaní i výborní praktici. Stále se od nich máme čemu učit. A já v praxi, když jsem si nebyl něčím jistý, v klidu jsem se v lese posadil a sledoval jsem jej, jeho zákonitosti a souvislosti. Po restitucích převážně v případě drobných lesních majetků si jejich vlastníci někdy neví s lesy rady a stávají se obětmi „zlatokopů“ a různých překupníků, kteří je ošidí. Rádi by lesy prodali státním lesům. Ty by měly s takovými případy počítat a měl by na odkoupení lesů mít prostředky.“

Určitě sledujete současné dění u Lesů České republiky, s. p. Jaký je Váš pohled nyní již z povzdálí?

„Trochu se obávám útoku proti existenci LČR, s. p. Kromě jejich produkční funkce jsou zárukou vykonávání i významných funkcí mimoprodukčních. Tento podnik by se neměl zbavovat opravených historických provozních i obytných budov. Jsou součástí lesnických tradic a národního bohatství.

Mám zásadu, že je dobrá i kritika, ale kritika konstruktivní, která věci posouvá dál. Nikdy jsem se nestyděl uznat chybu i před mladším kolegou. A na závěr našeho rozhovoru bych chtěl zdůraznit, že na Lesní správě Tábor se nám práce dařila a doufám že se stále bude dařit díky dobrému kolektivu, důvěře a spolehlivosti. “

Pestré přírodní prostředí lesní správy

Nyní se ještě vraťme k přírodním podmínkám LS Tábor. Nachází se ve třech přírodních oblastech: v Třeboňské pánvi, Středočeské pahorkatině a Českomoravské vrchovině. Z uvedeného je patrné, že tedy i nadmořská výška se pohybuje od nejnižšího místa asi 350 m – od toku řeky Vltavy, až po 700 m n. m. - ve vrších na Polance nad Chýnovem. Průměrná nadmořská výška je 450 m.

Území LS Tábor náleží do klimatického mírně teplého, mírně vlhkého, pahorkatinného okrsku B3, s mírnou zimou a mírně teplého, mírně vlhkého, vrchovinného okrsku B5, s mírnou zimou. Okrajově se vyskytuje okrsek B8 vlhký, vrchovinný jen v prostoru Čertova břemene a u Křeče.

Průměrná teplota vzduch na území LHC Tábor se pohybuje od 6,8 do 7,8 ° C. Průměrná roční teplota ve vegetační době je od 13,0 do 13,8 ° C . Vegetační doba trvá v průměru 150 dní. Průměrný roční úhrn srážek činí 600 – 650 mm (65% srážek spadne během vegetace).

Přirozené zmlazení jedle na revíru Podolí

Stanovištně se převládá část lesních porostů nachází na kyselých stanovištích, oglejených stanovištích a živných stanovištích středních poloh. Převažující horniny na lesní správě jsou svorové ruly a svor (Pacovská vrchovina), biotitické pararuly (lem Třeboňské pánve v Tábořské plošině, okolí Budislavské hory), a biotitický granodiorit (západně od Tábora). V jižní části vyplňují výběžek Třeboňské pánve jíly a písky. V okolí Milevska jsou významně zastoupeny mesotrofní kambizemně. SLT 3S a 4S. Nejčastější půdní druhy jsou hlinitopísčité půdy (40 %), hlíny a uléhavé písčito-hlinité půdy (29 %) a jílovito-hlinité půdy (25 %).

Specifika hospodaření LS Tábor

Lesy na území LS Tábor jsou rozděleny do tří základních kategorií: samozřejmě převažuje les hospodářský, les zvláštního určení představuje 10 % a lesy ochranné 2 %. Do lesů zvláštního určení jsou zařazeny 2 genové základny smrku (Velmovice a Polánka), příměstské lesy a lesy se zvýšenou rekreační funkcí a lesy se zvýšenou funkcí půdoochrannou a vodoochrannou. Do lesů ochranných patří lesy na mimořádně nepříznivých stanovištích - především prudké svahy, sutě a jiné.

Lesní správa zalesňuje ročně téměř 90 ha holin, přirozená obnova porostů (především ve smrku) činí v průměru ročně 10 ha. Ročně provádí 150 ha prořezávek, 150 ha probírek do 40 let. Na pěstování a ochranu lesa vynakládá ročně cca. 15 mil. Kč.

Hlavními dřevinami na LS jsou smrk z 65 % a borovice z 22 %. Převážně ve směsích je provází dub 4 %, buk 3 % a modřín 2 %. Ostatní zastoupení se týká jedle, lípy, olše.

Jedním z důležitých cílů v pěstování lesů je zvyšující se podíl melioračních a zpevňujících dřevin - listnáčů a jedle. Jejich celkové zastoupení v 1. umělé obnově přesahuje dlouhodobě 40 %. Průměrná zásoba dříví na LS činí 302 m³/ 1 ha, roční těžba je cca. 68.000 m³.

Výsadba jedle na rekultivovaném území

V roce 2007 byly lesy ve správě LS Tábor postiženy větrnou kalamitou v souvislosti s orkánem Kyril dne 19.1.2007. Vítr způsobil většinou rozptýlené polomy a zlomy v celkovém rozsahu cca 40000 m³, s výjimkou Revíru 1 – Stříbrné Hutě, kde bylo polomy z velké části koncentrovány na jednom místě okolo Knížecího rybníka v Zárybnické Lhotě. Celkově zde bylo zpracováno 8 000 m³ a vykázáno 10 ha holin.

Nahodilé těžby v roce 2006-2008 činily přes 80 % z celkové těžby LS Tábor. Mimo obhospodařování lesů spravuje lesní správa další hmotný majetek: Celkem 33 bytových domů a 2 správní budovy a udržuje a obnovuje 401 km lesních cest a svážnic.

Území LHC Tábor je odvodňováno Vltavou přes Labe do severního moře. Hlavním tokem je řeka Lužnice, pravý přítok Vltavy. Vodohospodářsky významné přítoky Lužnice jsou: Židova strouha, Smutná, Choustnický a Košínský potok. Z přímých přítoků Vltavy jsou vodohospodářsky významné: Děkaný potok, Budáček, Mastník, a Sedlecký potok. Potoky napájejí celou řadu rybníků, hlavně v okolí Turovce a Plané nad Lužnicí. Malá část území na severu gravituje do Sázavy. Celá oblast LHC Tábor spadá pod Oblastní správu toků - oblast povodí Vltavy v Benešově, který spravuje drobné toky v lesích v majetku státu.

Do jihozápadní části LHC zasahuje chráněná oblast přirozené akumulace vod Třeboňské pánve.

V roce 2007 silné západní proudění orkánu Kyrill bylo způsobeno hlubokou tlakovou níží pohybující se rychlostí 90 -100 km v hodině, jejíž postup se nezpomalil ani po přechodu z Atlantiku nad pevninu a mohutnou tlakovou níží nad Pyrenejským poloostrovem, čímž vznikl neobvykle silný tlakový gradient nad západní a střední Evropou. Nárazy větru dosahovaly na hřebenech hor téměř 50 m/s a způsobily na území celé republiky polomy v rozsahu přibližně 10 mil. m³ dříví.. Na LS Tábor bylo odhadováno cca 40 tis. m³ polomové hmoty.

Lesní dělnice při jarním sázení

Počátek roku 2008 měl podobný ráz jako v roce 2007. Nezvykle teplá zima se sněhem, který roztál už v průběhu ledna. Na přelomu února a března se opakovala synoptická situace z poloviny ledna 2007. Tlaková níže postupující z Atlantiku přes severní Evropu a výrazná tlaková výše nad Pyrenejským poloostrovem vyvolaly silné jiho-západní proudění vzduchu, které dosáhlo hodnot orkánu. Orkán, který byl nazván Emma, nedosáhl takových hodnot jako Kyrill a i způsobené škody byly nižší (cca 2 mil. m³ dříví v celé ČR). Na LS Tábor bylo odhadováno 40 tis. m³ polomů.

Z kategorie obecné ochrany přírody a krajiny jsou na území lesní správy vyhlášeny přírodní parky - Turovecký les, Polánka, Jistebnická vrchovina.

V lesích v okolí Tábora se nachází větší množství archeologických lokalit - mohylová pohřebiště, prehistorická hradiště, zaniklé osady (Kravín, Kavčí, Strakačov) či lokality při Kozském potoce - NKP Kozí Hrádek. Mohylové pohřebiště je též u obce Sepekov.

Na území lesní správy se dále nachází zvláště chráněná území: Přírodní rezervace Kladrubská hora, Přírodní památka Ostrov Sv. Markéty, PP Luna, PP Stříbrné Hutě a PP Pacova hora.

Lesnictví není jen pěstování lesa a těžba dříví

V rámci plnění mimoprodukčních funkcí lesa je na LS Tábor realizován Program 2000. Připomíná návštěvníkům, že les není jenom zdrojem dřeva, ale také nenahraditelné relaxační prostředí. Na různých místech lesní správy byla vybudována (a dále se budují) odpočinková místa s lavičkami nebo přístřeškem (čtyři altány), dětské prolézačky a houpačky. Ve spolupráci s Klubem českých turistů se postupně obnovují pěšiny a lávky přes příkopy a vodoteče.

Nedaleko Chýnova na katastru Dobronice stojí na hezkém místě v údolí u potoka a cesty na Stříbrné Hutě na kamenném podstavci litinová plastika Sv. Jana Nepomuckého. Jak nám řekla paní Ing. Alena Koubková, pracovnice HIM na LS Tábor, na nevelké sošce se značně podepsal zub času, a proto se LS Tábor rozhodla, že sošku nechá opravit z prostředků Programu 2000. Vzhledem k tomu, že soška

je evidovaná kulturní památka, bylo nutné vyjádření Národního památkového ústavu, v jaké formě je možné památku restaurovat. Díky dobré spolupráci s tímto ústavem získala lesní správa kontakt na restaurátora pana Jindřicha Kovaříka z Kralovic, který vlastní oprávnění na restaurování litinových sošek. Soška byla demontována a pan Kovařík ji odvezl do své dílny, kde nedílně provedl restaurátorský průzkum. Zjistil barevnost sošky, předložil návrh restaurace Národnímu památkovému ústavu a po schválení sošku zrestauroval. Zjistil, že soška pochází z první poloviny 19. století z kovohutě knížete Metternicha v Plasích. Nyní se soška Jana Nepomuckého vrátila na původní místo a všichni žasnou, jakou podobu měla před asi 150 lety.

Díky lesnickému Progamu 2000 se vrátila do původní krásy práce našich předků, která bez investice Lesů ČR by se jen těžko mohla dočkat třeba dalších 150 let. Snad ji hloupý a zlý člověk nezničí a bude i nadále zkrášlovat pěkný kout naší republiky.

Opravená retenční nádrž u Týna nad Vltavou

V blízkosti Chýnovské jeskyně na kopci Pacova hora nad stejnojmenným po mineralogické strážce zajímavým lomem pravděpodobně dělníci z lomu postavili před zhruba 200 lety kapli Sv. Barbory. Lesní správa ji nechala opravit, 25. srpna 2005 ji nechala vysvětit. Tohoto obřadu se zúčastnil a na housle zahrál virtuóz Jaroslav Svěcený.

V blízkosti tábořské městské čtvrti Čelkovice u bývalých klimatických lázní, které tam založila pěvkyně Ema Destinová, lesní správa nechala upravit studánku.

Veřejnosti prospěšná stavba se LS podařila i rekonstrukcí lesní retenční nádrže na revíru Hroznějovice nedaleko Týna nad Vltavou. Lidé z Týna se tam naučili chodit, odpočinout v novém altánku a v zimě si sem chodí zabruslit. A co LS připravuje v letošním roce? S městem Týnem se bude podílet na vybudování turistické a cyklotrasy a naučné stezky v okolí soutoku Lužnice s Vltavou. Na revíru Podolí jsou vyhlášeny staré smrky jako Významné stromy LČR, na revíru Chýnov stojí dvěšletá stará jedle vysoká 33 m, o průměru 350 cm.

Pracovníci lesní správy spolupracují se základními školami a připravují pro ně naučné vycházky a Dny s LČR. Například loni připravili Den s LČR v přírodním prostředí Kozího hrádku. Na kvízy,

soutěže, ukázkou dravých ptáků, divadlo z českých Budějovic s hrou O zakleté princezně a také „veselé nafukovací balónky“ a opékání buřtů přišlo na 130 lidí. Návštěvníky zaujali i trubači z LŠU Sezimovo Ústí pod vedením paní učitelky Šárky Kvičínské. Letos budou lesníci pořádat Den s LČR 25. května.

Jedle- Významný strom LČR

Vzácná setkání s lesníky

Nejkrásnější v práci lesnického novináře jsou setkání s lidmi, s lesníky z provozu. Platí to i pro setkání s kolegy, kteří se věnují krásnému, ale i užitečnému koníčku – včelařství. Na Lesní správě Tábor je lesníků - včelařů oproti některým jiným správám hned několik. S panem lesním správcem jsme navštívili i některé z revírů bývalé Lesní správy Milevsko. Projížděli jsme také souběžně s načnou stezkou, na které se podílela lesní správa, až se před námi na okraji lesa objevilo několik včelích úlů. Teprve až potom se napravo ukázala hezky opravená hájenka, byt revírníka a sídlo revíru Milevsko. Byla zrovna doba oběda, tak jsme nechtěli rušit, chtěl jsem udělat několik fotek hájenky s úly a zmizet. Ale marně, pan revírník František Dráb už nás zval na kávu. Udělali jsme dobře, že jsme k němu zašli. Jinak bychom se mimo jiné nedozvěděli, že pochází ze starého lesnického rodu původem z Blatenska, z hájnice Starobor .

Dovolte nahlédnout do lesnického rodokmenu: praděda Vojtěch Dráb byl hajným u Lobkowitze na Sedlici, děda František nejprve sloužil u Hildenbranda ve Strakonicích, potom byl lesníkem u LZ Milevsko na polesí Sobědraž na lesnickém úseku Křížky. Otec František Dráb byl lesníkem u Schwarzenberka a je jediný z tohoto rodu, který nechová včely. Trpí totiž alergií na včelí bodnutí.

Revírník František Dráb má šest včelstev, nekočuje s nimi. Med má pro svoji potřebu a pro příbuzné. Ale důležité je, že u lesa sídlí včely. Na závěr našeho setkání nám František Dráb ukázal vzácnou rodinnou lesnickou relikvii – starou knihu s titulem: Ochrana lesa, přednášky profesora Ferdinanda

Sekerky, nadlesního a civilního geometra. Tiskl Lipš v Písku v říjnu 1897. Text je úhledný rukopis s ručně malovanými ilustracemi.

Revírník revíru Milevsko František Dráb

Na revíru Podolí má patery včely revírník pan Pavel Černý přímo v lese. Chovu včel se na tábořské lesní správě věnují i další kolegové revírníci: pan Jiří Tkadlec na revíru Jistebnice, sloužil na Lesním závodě Tábor, na LS Tábor působil na polovině revírů. Dvoje včely má na Červeném dvoře u rybníka Jezero. Minulý měsíc odešel do důchodu, tak popřejme jemu i jeho včelkám hlavně hodně zdraví. Včely chová i mladý revírník Ondřej Čichovský na revíru Mezno.

Nestává se často, aby se člověk setkal s lesní inženýrkou – chovatelkou včel. Na LS Tábor má na starosti pozemkovou evidenci paní Ing. Marie Kalafutová, absolventka brněnské lesnické fakulty. Hezky jsme si zavzpomínali na lesy Školního lesního podniku ve Křtinách i na to, že její děda se narodil na Slovensku na úpatí Spišské Magury v Malé Frankové a já jsem sloužil v lesích TANAPu na druhé straně hřebene Magury – ve Ždiaru. Inu – svět je malý.

Děda paní Ing. Kalafutové pracoval na bývalém Lesním závodě Tábor jako kovář a byl včelař. Bohužel v roce 2005 zemřel. Paní Kalafutová po něm včely převzala. Dědův kamarád, se kterým chovali včely, ji nyní do včelařiny zasvěcuje. Její manžel je také lesník a se včelami jí pomáhá. Paní Ing. Kalafutová se stará o devět stabilních včelstev, je tedy „největší včelařka“ na lesní správě.

Kde byla Černická obora?

Na revíru Hroznějovice jsme se setkali s revírníkem Ing. Jaroslavem Stropnickým. Již podle vybavení jeho pracovny je zřejmé, že ctí lesnické a myslivecké tradice. Jeho lesnický rod pochází z Mekky lesnictví – z Písku. Všichni jeho předkové patřili do lesnického cechu a sloužili v lesích rodu Paarů na Bechyňsku. Například děda Jan Stropnický byl nadlesním na revíru Marunka, babička byla dcerou lesníka. Táta byl adjunkt, lesník a vedoucí Černické obory a potom lesník do r. 1985, kdy odešel do

důchodu. Černickou oborou se zabýval i Jaroslav Stropnický mladší, věnoval se jí ve své diplomové práci, ze které vybíráme několik významných pasáží:

Zmínka o prvním lovčím v oboře Václavu Kapříkovi pochází z r. 1581. V roce 1596 prodal Vok panství Adamovi ze Šternberka, jehož potomci si Bechyni udrželi až do vymření bechyňské linie rodu r. 1715. Toho roku se provdala dědička bechyňského panství, dcera Šternberka Marie Terezie, za říšského hraběte Jana Leopolda z Paarů (1741), čímž se panství dostalo do vlastnictví tohoto rodu. Rodina Paarů pocházela z Lombardie a přišla do Čech s vojsky Ferdinanda II. V roce 1766 dal Jan Václav Paar vystavět lovecký zámek hvězdicového půdorysu v bývalé osadě Černicích.

Za doby panování knížete Václava Paara bylo roku 1781 zrušeno nevolnictví a zaveden josefinský katastr. Tehdy byla obora omezena na vlastní panské pozemky tří oborních revírů Černického, Vyhnanického a Sudoměřického. Název Černický revír byl na počátku minulého století nahrazen vhodnějším jménem revír Marunka. Tyto revíry až k sudoměřické myslivně tvořily souvislý lesní celek a dohromady s osmi rybníky, loukami a pastvinami zaujímaly ještě v 19. století 2 069,84 ha, po několika úpravách výměry dosahovala v posledních letech existence obory 1 145 ha. Poslední soukromý majitel kníže Alfons Paar udržoval černickou oboru až do roku 1943, kdy na ni byla dosazena německými okupačními úřady nucená správa. V roce 1948 byl majetek Paarů znárodněn a začleněn do správy Státních lesů Bechyně. Roku 1949 zde bylo zřízeno jedno polesí pro celou oboru s názvem Černická obora, později jen polesí Černice. V 50. letech začala vlivem degradace chovu postupně klesat kvalita trofejí zvěře. Začátkem 60. let se začaly projevovat v provozu obory další nesnáze a proto byl v r. 1964 proveden v Černické oboře důkladný myslivecký průzkum.

Stav oplocenek byl nedostatečný, ploty v délce 15 km byly porušovány černou zvěří a houbaři, stav luk a pastvin byl často nedostatečný. Stav zvěře v oboře byly v roce 1964 uváděny ve výši 85 ks jelení zvěře a 56 ks černé zvěře zimního kmenového stavu. Neodpovídala úživnost luk, pastvin a obory celkem, ani stav krmných zařízení a vykazovaná zimní péče o zvěř.

Váhy jelení zvěře v oboře a jakost trofejí neodpovídaly cílům oborního chovu. Poškození smrkových porostů v oboře loupáním a ohryzem bylo 100 %. Nebyl proveden žádný pokus o mechanickou nebo chemickou ochranu. Náklady na případnou rekonstrukci plotu v délce 8,2 km nebyly v možnostech lesního závodu. Oprava plotu by byla neúčelná a neekonomická. Chov černé zvěře by byl ztrátový, zvěř byla rušena sběrači lesních plodů a bylo poškozováno zařízení obory. Zrušení bylo potvrzeno 13. 2. 1968, v r. 1970 byla zlikvidována černá a vysoká zvěř v oboře. Plot byl snesen ke dni 30. 6. 1971. Místo obory zde byla zavedena režijní honitba LZ Bechyně, později LZ Tábor se sídlem v Plané nad Lužnicí.

V roce 1905 se v oboře nacházelo 54 jelenů, 71 laní a 26 kolouchů. V r. 1904 činil odstřel 63 kusů. V letech 1931 – 1964 byl průměrný roční odstřel 10 jelenů, 10 laní a 5 kolouchů. Měřítkem kvality zvěře byla dříve hmotnost uloveného a vyvrženého kusu a hlavně kvalita trofejí. Trofeje se hodnotily především podle počtu výsad. Teprve v posledních letech existence obory bylo paroží vyhodnocováno podle bodové hodnoty CIC.

Již z historie je známo, že jelení paroží z Černické obory mělo zřídka 14 – 18 výsad. V roce 1936 střelil majitel panství kníže Alfons Paar při příležitosti třístapadesátého výročí založení Černické obory

nadějného šestnáctáka. Na výstavě trofejí v Praze r. 1937 byla trofej ohodnocena 164,81 body podle metody Dr. Šimana, 1154,50 b. podle metody prof. Dyka a získala stříbrnou medaili. Tento jelen byl poměrně mladý a byl by pravděpodobně nasadil ještě silnější paroží. Nejsilnější trofej získaná v posledních letech existence obory byla ohodnocena 173,0 b. CIC. V září r. 1975 byl v honitbě bývalé Černické obory náhodně uloven čtrnácták se silnými znaky bývalé černické jelení populace. Tato trofej byla ohodnocena 175,0 b. CIC. Tvar paroží zdejší jelení zvěře byl různý, ale vždy spíše rozložitý, věncovitý až úzký, s lopatovitými nebo dvojitými korunami. Většina trofejí měla velmi silné perlení. Koncem padesátých let se projevila částečná degenerace jelení zvěře, nejsilnějšími jeleny se stali desateráci a dvanáctáci.

Dobré kolegyální vztahy jsou předpokladem kvality i v lesnictví

V roce 2008 dosáhla LS Tábor hospodářského výsledku 10,2 miliónů Kč při rekordních 8,5 milionech Kč vložených do oprav a údržeb hmotného investičního majetku a při 5 500 m³ dříví přenechanému zdarma LZ Dobříš. Z toho realizovaný hospodářský výsledek z prodeje HIM představuje 1,4 mil. Kč. Investice do HIM v roce 2008 přesáhly 9 mil. Kč.

Lesní správce kontroluje kvalitu sazenic

I z poměrně krátké návštěvy lesní správy Tábor jsou patrné harmonické a kolegyální pracovní vztahy při poctivém plnění pracovních úkolů, které přetrvávají již z dob působení lesního správce Ing. Doškáře a které vedou ke společným aktivitám i mimo pracovní dobu. Pracovníci lesní správy se společně účastní lesnických exkurzí, střeleckých soutěží a rekreují se například při sjíždění Vltavy. Budova lesní správy prochází v průběhu posledních dvou let rekonstrukcí.

Přes občasné problémy s dodavateli prací se stále daří zlepšovat stav lesů v přímé správě. Podíl MZD na prvním zalesnění se pohybuje v jednotlivých letech okolo 50 % celkové plochy – z toho přes 90 % tvoří buk, dub letní, dub zimní a jedle – a to při nízkých nezdarech do 10 %. Pozitivní je i překročení bilancovaného ustanovení výchov do 40 let, prováděných především v úrovňových zásazích, z části již pozitivním způsobem výběru.

Od roku 2003 se LS potýká s kůrovcovým ohrožením porostů. Tomu nahrávají nejen přírodní podmínky ve 3 – 5 lesním vegetačním stupni, ale i územní roztržitost spravovaného státního majetku, který sousedí s dalšími majetky převážně soukromých vlastníků, kde je kůrovec mimo kontrolu LČR.

Pracovníci lesní správy se přiklánějí k zachování vykonávání odborné správy lesů, především tam, kde je prostorově provázaná s přímou správou. Jaké pozitivní efekty přináší její zachování u LS Tábor?

Při dostatečné velikosti revíru OSL – přes 1 500 ha – se dosahuje ekonomické rentability. Lesník LČR, vykonávající funkci odborného lesního hospodáře, má přehled o situaci na lesních majetcích obklopujících státní majetek a kontrola jejich stavu, například výskytu kůrovce. Při důsledném účtování všech nákladů OSL přinesla tato činnost ekonomický efekt pro LČR, LS Tábor v roce 2008 hrubý zisk 400 tis. Kč. Na smíšených revírech dochází arondací zájmů jeho území při roztržitosti státního lesního majetku ke snižování režijních nákladů, například na cestovním. Státní správa lesů oceňuje osvětovou činnost lesníků LČR vůči vlastníkům lesů a plnění úkolů na úseku OSL přispívá k dobrým vztahům s orgány státní správy lesů. Tento kredit potom lze využít i ve správě státních lesů. Lesy České republiky plní funkci odborného lesního hospodáře jako jednu ze svých celospolečenských funkcí.

Jiří Junek

LČR podpoří Mistrovství Evropy lesníků v České republice

V roce 2005 byla navržena Česká republika, zastoupená ÚHÚL Brandýs nad Labem, pobočkou Olomouc, na uspořádání 16. ročníku Mistrovství Evropy lesníků v orientačním běhu (EFOL) v roce 2009. Toto bylo projednáno mezinárodním výborem EFOL a 29.6. 2006 ve finském Kuru schváleno. Jako centrum závodů byl pořadatel vybran rekreační areál Bohemaland ve Zlatých Horách v Olomouckém kraji

Uskutečnění akce bylo stanoveno na 22.-27. června 2009. Odborným garantem EFOL 2009 je ÚHÚL Olomouc a založené občanské sdružení EFOL2009. Jeho členové jsou aktivní orientační běžci z řad lesníků, ale i jiných profesí.

Během patnáctileté historie se z EFOLu stala prestižní záležitost sportovců z řad evropských lesníků a jejich rodinných příslušníků. Součástí sportovní akce jsou odborné lesnické exkurze a seminář, kde si vyměňují neformální cestou své zkušenosti účastníci z téměř 20 zemí Evropy. Současně je to vždy velká příležitost prezentovat stav hospodaření, způsoby práce a výsledky lesnictví v pořadající zemi. Stalo se pravidlem, že pořadatele podporuje partner z oboru lesnictví, většinou dominantní státní či spolková organizace, a to jak oficiální záštitou, tak formou odborné a finanční výpomoci. Této odpovědné role letošního ročníku se ujal Lesy České republiky, s.p. v Hradci Králové a Krajské ředitelství LČR v Šumperku.

Závody a setkání lesníků se budou tentokrát konat v prostoru Zlatohorské vrchoviny, Rychlebských hor a Vidnavska. Jednodenní lesnické exkurze (směřovány jak do Jeseníků, tak na Javornicko) jsou zaměřeny lesnický i kulturně. Budou v působnosti Lesní správy (LS) Javorník (les a hospodaření), LS

Jeseník (les a voda) a Lesní správy Karlovice ve Slezsku (les a ochrana přírody). Především pro průvodce z řad pracovníků LČR budou exkurze náročné, neboť komunikativním jazykem pro účastníky je angličtina. Lesnický večer bude zaměřen na charakter lesů a hospodaření v působnosti KŘ LČR Šumperk z pohledu pracovníků LČR a CHKO Jeseníky.

Kratší prohlídky v rámci programu EFOLu budou do NPR Rejvíc s mechovými jezírky (spolupráce s CHKO Jeseníky) a do štol Rudné doly s provozovanou speleoterapií (Sanatorium Edel Zlaté Hory). K zajímavostem okolí patří Zlatorudné mlýny a Městské muzeum ve Zlatých Horách, poutní kostel P. Marie Pomocné, rozhledna Biskupská kupa, zřícenina hradu Edelštejn a další.

16. ročník EFOL proběhne opět v ČR po 9 letech (7. ročník byl na Moravě ve Šternberku a okolí v r. 2000).

Všichni příznivci z řad pracovníků LČR jsou na tuto akci srdečně zváni.

Více informací je na www.efol2009.cz.

Ing. Antonín Navrátil

ÚHÚL, pobočka Olomouc

navratil.antonin@uhul.cz

Nové nápady na Lesnických dnech na Slovensku

Pravidelně na konci dubna zvou slovenští lesníci z různých lesnických organizací a subjektů veřejnost na Lesnické dny plné zajímavého programu, který věnují převážně dětem. Letos se konalo zahájení lesnických dnů ve městě, které je sídlem Národního lesnického centra, lesnické fakulty a dalších organizací lesnického cechu – ve Zvolenu. Slavnostní průvod významných lesníků vyšel od Lesnického muzea v čele z postavou císařovny Marie Terezie. Proč v něm figurovala právě tato aristokratka? Je tomu totiž 240 let, kdy podepsala tereziánský patent, který upravoval hospodaření v lesích. Jeho vysoká odborná úroveň na tu dobu svědčí o tom, že jí v jeho tvorbě radili odborně a prakticky zkušeně a vzdělaní lesníci.

Na pódiu zazněly lesnické fanfáry v podání trubačů ze Střední lesnické školy v Banské Štiavnici, promluvili významní hosté, v podání folklorního souboru Poľana zazněla lesnická hymna. Lesníci

nezapomněli drobnými dárky i na základní školy, které nejlépe s nimi spolupracují nejen v lesní pedagogice. A jako vždy probíhaly soutěže ve zručnosti i ve znalostech.

Podobné lesnické dny proběhly i v Bratislavě, Košicích a Popradě. Návštěvníci Lesnických dnů mohli dokázat svoji šlechetnost. Mohli darovat krev v akci Zelená kapka krve. A jedna studentka se svým kolegou ze SLŠ Banská Štiavnica dokázali svoji všestrannou připravenost pro život: s fortem praskali bičem. Ti, které neodradili, mohli přijít na zakončení Lesnických dnů, které proběhlo na Prvního máje v Lesnickém skanzenu ve Vydrovské dolině na Čierném Balogu.

Jiří Junek

Poděkování školy v Dukovanech

Vážení,

chtěl bych touto cestou vyjádřit poděkování Vám a Vašemu zaměstnanci panu Ladislavu Císařovi, revírníkovi v Dukovanech, za velmi dobrou spolupráci a pomoc Základní škole a Mateřské škole Dukovany při oslavách Dne Země konané v Dukovanech dne 22. 4. 2009. Při této akci si děti prakticky vyzkoušely zalesňování. Dále pak za organizaci, zajištění občerstvení a odměn při turistickém pochodu konaném při příležitosti Dne dětí v Dukovanech. Na poznávacích stanovištích se děti seznámily s dovednostmi včelaře, holubáře, vyzkoušely si své znalosti rostlin a přírody. Obě akce jistě přispěly ke zlepšení jejich vztahu k lesu a ochraně životního prostředí.

Mgr. Vladimír Nahodil

Základní škola a Mateřská škola Dukovany

ředitel školy

Den Země na LS Ostrava

Dne 25.4.2009 proběhl pod záštitou Magistrátu města Ostravy „Den Země“

Akce začala už ráno pochody pořádanými Klubem českých turistů a startovacími místy byly prostory Slezskoostravského hradu, ZOO Ostrava, halda-EMA a přírodní rezervace Rezávka.

Návštěvníci se poté přemísťovali do areálu hornického muzea na Landeku, kde je očekávali i zaměstnanci LČR, s.p. LS Ostrava ve spolupráci se Střediskem volného času Ostrava-Moravská Ostrava, p.o., kteří si připravili „Orientační závod“. Všichni zúčastnění obdrželi startovací karty s podrobnou mapou a vyrazili po lesním terénu, ze kterého měli radost obzvláště děti.

Stanoviště byla nazvána : Hlasy lesa, Koho potkáš v lese? Kdo nám to škodí? Jaká je to bylina? Co je to za strom? Na nich si děti, ale i rodiče a prarodiče ověřili své znalosti z oblasti lesní zvěře, bylin, dřevin i orientaci podle mapy.

Po absolvování všech úkolů si každý odnesl drobný dárek. Sluníčko a teplé počasí nám zajistilo velkou návštěvnost. Úsměvy dětí nám jsou velkou odměnou. Již dnes se všichni moc těšíme na další Den Země.

Tímto bych chtěla poděkovat všem svým kolegům z Lesní správy Ostrava za perfektní přípravu a jejich čas, který tomu s radostí věnovali. Poděkování za spolupráci patří také pracovníkům Střediska volného času Moravská Ostrava.

Text a foto:

Monika Vudarčíková

LS Ostrava

Seminář PRO SILVA BOHEMICA – Přestavba smrkových monokultur v pahorkatinách

Ve dnech 28. a 29. dubna 2009 se konal v Kostelci nad Černými lesy seminář na téma Přestavba smrkových monokultur v pahorkatinách, který pořádala PRO SILVA BOHEMICA.

V úterý 28.dubna v odpoledních hodinách v Rytířském sále kosteleckého zámku zahájil seminář předseda hnutí PRO SILVA BOHEMICA Ing., Dr. Tomáš Vrška.

Následovalo představení a základní informace o Školním lesním podniku v Kostelci nad Č.l. v podání jeho ředitele Doc., Ing. Václava Malíka, Ph.D. Po úvodních slovech zazněly následující odborné referáty - Typologické podklady přestavby jehličnatých monokultur v pahorkatinách (Ing. Jiří Smejkal), Limity zastoupení smrku v lesních pahorkatinách (Prof., Ing. Petr Kantor, CSc.) , Přehled zkušeností z přestavby smrkových monokultur v zahraničí (Ing. Jiří Souček, Ph.D.) a Dosavadní výsledky přestavby jehličnatých monokultur na území ŠLP Kostelec n. Č.l. a LČR, s.p. LZ Konopiště (Doc., Ing. Jiří Remeš, Ph.D.).

Od 19 hodin probíhala výroční členská schůze hnutí PRO SILVA BOHEMICA, na které byla vyhodnocena činnost hnutí v roce 2008 a projednány akce připravované v roce 2009 (např. 24.9.-27.9.2009 Seminář k 20.výročí založení hnutí PRO SILVA EUROPA v Logarské dolině ve Slovinsku a v říjnu 2009 exkurze do lesů LČR, s.p., LS Nymburk). Za zmínění určitě stojí také mediální aktivita hnutí PRO SILVA BOHEMICA a to spolupráce na vydání knihy Waltera Ammona - Výběrný princip v lesním hospodaření.

Druhý den semináře se konala odborná exkurze do porostů ŠLP v Kostelci nad Č.l. v NPR Voděradské bučiny s ukázkou stejnověkého porostu v průběhu přestavby a se zastavením v porostu, ve kterém se od doby vyhlášení NPR (to je od roku 1955) neprovádějí žádné hospodářské zásahy a porost tedy představuje přirozený les v počínajícím stádiu rozpadu. Další část exkurze proběhla u LČR, s.p. LZ Konopiště na polesí Říčany na LÚ Klokočná. Zde účastníci exkurze shlédli strukturně diferencovaný porost s horní etáží tvořenou SM, BO, BR, MD a DB se vzrůstavými stromy a spodní

etáží se zastoupením SM, MD, BO, VJ, JD, BK. Na dalším zastavení byla ukázka přirozené obnovy jedle.

Účastníci semináře opět zavítali do nádherné části našich lesů a určitě načerpali cenné informace a náměty pro lesnické hospodaření ve svěřených lesních porostech.

Ing. Jiří Přáček, Ph.D.

lesní správce

Myslivci se vzdělávali

Velice zajímavou a v tuto dobu zcela aktuální přednášku s názvem "Odhad věku a správný odlov hlavních druhů spárkaté zvěře" uspořádal Okresní myslivecký spolek v Rokycanech.

Do útulného salonku restaurace „ Club Sladovna Mýto „ si pozvali na besedu zkušené myslivce Františka Sýkoru a Karla Plaňanského. Oba patří na Rokycansku mezi špičkové odborníky nejen na zvěř srnčí, která se na Rokycansku vyskytuje nejvíce, ale i na zvěř jelení, mufloní, dančí a černou.

Přednáška začala obecným představením hlavních znaků odhadu věku u všech výše jmenovaných druhů zvěře a to nejen u samců, ale i zvěře samičí, tedy holé. Ta je nositelem kvality zvěře, na což se

mnohdy zapomíná a jejímu odlovu není věnována dostatečná pozornost. Poté se dostalo i na zařazování jednotlivých druhů zvěře do věkových tříd s praktickými zkušenostmi obou myslivců.

Část besedy byla věnována i škodám způsobených zvěří, jednání se zemědělskými subjekty i vztahy mezi jednotlivými sdruženími a narůstajícímu pohybu v přírodě. Do přírody v krásných slunečných dnech míří stovky lidí nejen jako turisté, cyklisté, jezdci na koních, ale i jako motorkáři či čtyřkolkaři. To vyvolává oprávněné obavy myslivců před nadcházejícím kladením mláďat spárkaté zvěře. V době odchovu mláďat je potřebné v přírodě udržovat klid, což by si měli uvědomit všichni, kdož do ní vstupují. I do rokycanské záchranné stanice živočichů se dostávají takto „poplašená“, či „nalezená“, mláďata. Jejich případný návrat zpět na svobodu s sebou nese nemalé úsilí, které mnohdy končí nezdarem, neboť ochočené mládě v podstatě do přírody vrátit nelze!

Celá přednáška zorganizovaná Okresním mysliveckým spolkem v Rokycanech se nesla v přátelském duchu a v podstatě odstartovala náročnou mysliveckou sezónu. Na celé akci je sympatické, že byla určená nejen myslivcům na Rokycansku, ale i všem zájemcům o tuto problematiku. Je jen škoda, že tuto nabídku využilo necelých dvacet myslivců či jejich příznivců. Věřme však, že to organizátory neodradí v pořádání dalších vzdělávacích akcí pro myslivce, neboť i propagace myslivosti tímto způsobem má nesmírný význam.

Chcete-li se s myslivostí na Rokycansku blíže seznámit, kontaktujte jednatelku OMS Rokycany – pí. Světlanu Vlnovou, tel. 371722532 či 723658012. My jen dodáváme, že již příští týden, tedy 16. května se od 9.00 hodin koná na zámku na Březině oblastní kolo Zlaté srnčí trofeje – soutěže mysliveckých znalostí pro děti a mládež a o čtrnáct dní později proběhne na stejném místě i oblastní výstava psů. I sem jste srdečně zváni.

Text a foto: Pavel MOULIS

předseda ZO ČSOP Rokycany

Beseda se seniory

Na pozvání jeseníckého klubu seniorů zajistil lesní správce LS Jeseník Ing. Jiří Pňáček, Ph.D. se svým bývalým kolegou Ing. Jaromírem Latnerem, CSc. dne 12. května besedu na téma „Lesnictví – minulost a současnost“.

S velkým zájmem si asi třicítka seniorů vyslechla informace o organizačních strukturách dříve a nyní, o způsobu transformace v lesním hospodářství a vzniku s.p. Lesy České republiky a dodavatelských subjektů. Zajímali se o způsoby hospodaření a způsoby výběrových řízení na lesnické práce v lese. Stranou nezůstala ani spolupráce s orgány státní správy a orgány ochrany přírody. Velmi obdivně vyslechli informaci o práci taxačních firem při vyhotovování lesních hospodářských plánů a pečlivě si prohlíželi předloženou porostní mapu revíru „Vodopády“. V diskusi kladně hodnotili „Program 2000“, protože většina z nich jsou i aktivní turisté a na svých vycházkách se s objekty vybudovanými z tohoto programu setkávají.

Závěrem se všichni dohodli, že v besedách s tématy lesnictví a myslivost bude v klubu seniorů pokračováno a že si dokonce v roce 2010 vyzkouší i nabídnutou lesní pedagogiku.

Jaromír Latner